

Srednja zdravstvena šola Celje
Ipavčeva 10, 3000 Celje

NALEZLJIVE KOŽNE BOLEZNI

SEMINARSKA NALOGA

PREDMET: Vzgoja za zdravje in socialna medicina s statistiko

Šempeter, 15.9.2006

Kazalo vsebine:

NALEZLJIVE KOŽNE BOLEZNI.....	1
Kazalo vsebine:.....	2
DEFINICIJA.....	3
GARJE- Skabies.....	3
UŠIVOST.....	3
- Naglavne uši.....	4
- Telesne uši.....	4
- Sramne uši.....	4
BRADAVICE.....	4
- Navadne bradavice(<i>verrucae vulgares</i>).....	5
V življenju jih ima skoraj vsak človek. Te imajo hrapavo površino in so okrogle ali nepravilne oblike, sivkaste, rjave ali rumene. V premer so velike malo manj kot en centimeter. Najpogosteje se pojavijo na predelih ki so velikokrat poškodovani. Npr.: prstih na rokah, lasišču, okrog nohtov, obrazu in kolenih.....	5
- Bradavice na podplatih(plantarne bradavice).....	5
- Filiformne bradavice(<i>verrucae filiformes</i>).....	5
- Ploščate bradavice.....	5
- Genitalne bradavice(<i>condylomata acuminata</i>).....	5
IMPETIGO – Pyoderma (okužba s streptokoki).....	5
GOBAVOST.....	5
HERPES SIMPLEX.....	6
NORICE ALI VODENE KOZE.....	6
VIRI IN LITERATURA:.....	7

DEFINICIJA

Nalezljive bolezni so tiste, pri katerih en živ organizem živi in se razmnožuje na drugem ali v drugem in mu s tem škoduje. Lahko izloča strupene snovi ali pa delno oz popolnoma poškoduje, prebavi ali uniči njegove celice. Taki organizmi so največkrat mikroskopsko majhni. Velika večina mikroorganizmov je neškodljivih. Nekateri celo živijo v skladnem odnosu s človekom ali v simbiozi. Številni mikroorganizmi pa so škodljivi; pravimo da so patogeni. Patogene mikroorganizme delimo na štiri osnovne skupine:

- viruse
- bakterije
- glivice
- zajedavce

Kožne bolezni se lahko prenašajo:

- po zraku
- z neposrednim stikom
- prek živali prenosnikov

GARJE- Skabies

So zelo nalezljiva kožna bolezen, ki jo povzroča pršica *človeški srbec* (*sarcoptes scabiei*). Samica srbca vrta v povrhnjici rove in odlaga v njih jajčeca. Iz jajčec se razvijejo ličinke, ki se preobrazijo v odraslega srbca in zlezejo iz rovov. Vse to povzroča srbenje, človek se praska in napravijo se kraste. Garje se pojavijo najprej na tistih mestih telesa, kjer je koža najtanjša, to je med prsti rok ali nog, v komolčnem zgibu, na trebuhu in na obrazu se ne pojavijo. Garje so izredno nalezljive, saj prenaša garjevec povzročitelje na vse predmete, ki jih prime v roke, s temi predmeti pridejo srbcu na drugega človeka in ga okužijo.

UŠIVOST

Ušivost povzroča močno srbenje, ki se lahko pojavi skoraj kjerkoli na koži.

Uši so drobne žuželke brez kril, ki se iz človeka na človeka prenaša s telesnim stikom ali z osebnimi predmeti. Povzroča hudo srbenje, ki pa z močnim praskanjem pripelje do bakterijskih okužb. Naglavna uš je 23,5 milimetra velik insekt brez kril. Izleže se iz jajčec,

katere uš naloži na lase kak centimeter vstran od lasišča. Uši imajo rilček, s katerim večkrat dnevno pijejo kri. Istočasno izločijo v rano slino, ki povzroči neprijetno srbenje.

Poznamo tri vrste uši:

- Naglavne uši

Naglavne uši so majhne zajedavke. Naselijo se na človekovi glavi in požrešno sesajo kri. Širijo se z neposrednim stikom glave z glavo. Prav tako se prenašajo s souporabo glavnikov, brisač, krtač, kap, klobukov in pokrival. Naglavne uši se pojavljajo zlasti med otroki v vrtcu in šolarji. So zelo produktivne (se hitro in množično razmnožujejo). Vsaka samica izleže povprečno osem ovalnih jajčec na noč. Enega za drugim prilepi na začetek lasu. Po približno sedmih dneh se izleže mlada lačna uš – ličinka. Na laseh pa ostane kot drobna kepica, prilepljena bela jajčna lupina – gnida. Ličinke prav tako sesajo človeško kri in so po desetih dneh že sposobne zajedavsko osvajati in se razmnoževati.

- Telesne uši

Telesne ali bele uši se ne prenašajo tako zlahka kot naglavne.

Telesne uši živijo v oblačilih in tam ležejo tudi jajčeca, na kožo gredo samo, kadar se hočejo hraniti. Prenášajo lahko pegavico ali povratno mrzlico, bolezn, ki sta postali redki, v preteklosti pa sta bili pogosti v deželah, ki so jih prizadele vojne in naravne nesreče. Obe sta nalezljivi bolezn, za kateri sta značilna izpuščaj in vročina. Telesne uši se navadno naselijo na ljudeh, ki oblačil ne menjavajo dovolj pogosto in pri tistih s slabo osebno higieno.

- Sramne uši

Te se pojavljajo v predelu spolovil in se prenašajo s spolnimi odnosi.

BRADAVICE

Bradavice so majhne kožne rašč, ki jih povzroča 60 sorodnih vrst *papilomavirusa*.

Pojavijo se lahko v katerikoli starosti. Najpogostejše pri otrocih in najredkeje pri starejših.

Prenášajo se zlahka z enega območja na drugega, z medsebojnimi stiki pa niso tako nalezljive.

Bradavice na spolovilih pa so nalezljive. Videz in velikost bradavice je odvisna od virusa ki jo je povzročil in njene lege na telesu. Nekatere ne bolijo, druge pa ker dražijo živce. Nekatere rastejo v skupkih, spet druge pa posamično. Pogostokrat izginejo brez zdravljenja, mnoge pa lahko trajajo leta, druge pa izginejo, a se kmalu potem znova pojavijo nazaj.

Bradavice glede na lego na telesu:

- Navadne bradavice(*verrucae vulgares*)

V življenju jih ima skoraj vsak človek. Te imajo hrapavo površino in so okrogle ali nepravilne oblike, sivkaste, rjave ali rumene. V premer so velike malo manj kot en centimeter.

Najpogosteje se pojavijo na predelih ki so velikokrat poškodovani. Npr.: prstih na rokah, lasišču, okrog nohtov, obrazu in kolenih.

- Bradavice na podplatih(*plantarne bradavice*)

Ponavadi so zaradi pritiska med hojo sploščene in jih obdaja odebeljena koža. Lahko so izredno boleče in občutljive.

- Filiformne bradavice(*verrucae filiformes*)

- Ploščate bradavice

So pogostejše pri otrocih in mladih odraslih. Ponavadi se pojavijo v skupinah kot gladke, rumeno-rjave izbokline na zapestju, hrbtišču rok in po obrazu. Te bradavice lahko tudi srbijo.

- Genitalne bradavice(*condylomata acuminata*)

Nahajajo se lahko na spolovilih in se prenašajo spolno.

IMPETIGO – Pyoderma (okužba s streptokoki)

Impetigo je omejeno gnojno vnetje kože in je zelo pogosta bolezen. Vnetje je omejeno le na površinske sloje kože. Nastane zaradi infekcije vrhnjih plasti kože s streptokoki in stafilokoki. Je bolezen razširjena po vsem svetu. Najpogosteje v krajih z vlažnim in vročim podnebjem. Predvsem zbolijo otroci od drugega do petega leta starosti, ki živijo v slabih higienskih in socialnih razmerah. Prenaša se z neposrednim stikom in pa tudi posredno z okuženimi predmeti na poškodovano kožo. Okužbo lahko prenašajo tudi muhe. Za zdravljenje te boleznici zadošča penicilin.

GOBAVOST

Povzročitelj za to bolezen je bakterija. Prenese se z dolgotrajnim ali tesnim stikom s človekom, ki je z njo okužen. Gobavost povzroči odebelitev kože in živcev ter iznakaženost in otrpelost. Tej boleznici se lahko izognemo le, če nimamo neposrednih stikov s to določeno okuženo osebo. Gobavost lahko omejujemo z sulfoni.

HERPES SIMPLEX

Herpes povzroča virus, ki se prenaša z neposrednim stikom - s kužnimi kapljicami. Njegove značilnosti so mehurčki na ustih ali spolovilih. Po okužbi se bolezen začne z značilnim srbenjem, pekočino in bolečino na ustnicah. Po šestih urah ali šele po nekaj dneh se pojavi značilen mehurček oziroma skupina mehurčkov. Ti počijo in preidejo v kraste, ki se posušijo in odpadejo. Bolečina je prisotna predvsem v času mehurčkov.

Lokalne bezgavke so povečane in boleče. Bolezen izzveni v 5 do 10 dneh.

Herpes se pojavi na ustnicah, na meji med kožo in sluznico in se lahko razširi na lica, nos in brado. Redkokdaj se znaki pokažejo v ustih. Po končani infekciji virus ostane v telesu in se lahko znova ponovi.

Preprečevanje: Da se okužba ne bi prenesla, se izogibamo neposrednim stikom.

Herpes simplex virusi so zelo občutljivi na svojo okolico. Zunaj organizma v nekaj urah propadejo. Toplota, svetloba, mila, vroča voda, klorovi preparati in antiseptiki jih uničijo. Potrebna je skrb za čistočo, ustno higieno in pogosto umivanje rok.

NORICE ALI VODENE KOZE

Norice so posledica virusa. Virus se prenaša s kužnimi kapljicami, po zraku ali z neposrednim stikom. V telo vstopi preko sluznice zgornjih dihal ali očesnih veznic. Edini gostitelj virusa je človek. Znaki te bolezni se pokažejo z nekoliko povišano telesno temperaturo. Pojavijo se tudi srbeči mehurčkasti izpuščaji. Preprečuje se jih s cepljenjem. Norice se lahko pojavljajo preko celega leta, večje število obolelih ali epidemije pa so značilne za pozne zimske in zgodnje pomladanske mesece.

VIRI IN LITERATURA:

Internet:

http://med.over.net/za_bolnike/nase_telo_clanki/koza.htm

http://med.over.net/za_bolnike/bolezni_clanki/norice_clanek_1.htm

<http://www.pomurske-lekarne.si/si/index.cfm?id=1687>

<http://www.pomurske-lekarne.si/si/index.cfm?id=1629>

http://www.vecer.si/pon_priloge/00_clanek.asp?id=2005071102732095

Knjige:

-Družinska enciklopedija Guinness. 2001, Ljubljana, Delo tiskarna d.d., str.:238-239

-Bolezni našega časa. 1976, Ljubljana, Mladinska knjiga, str.:126-127

-MAROLT-GOMIŠČEK M.,RADŠEL-MEDVEŠČEK A. Infekcijske bolezni.

Ljubljana:Tangram, 1992, str.:12-13

-Veliki zdravstveni priročnik. 2005, Ljubljana, Mladinska knjiga, str.:982-985